



واکاوی تقلب در بین دانش آموزان و دانشجویان در امتحانات مجازی پاندمی کووید ۱۹

مهدی شمالی احمدآبادی *

عاطفه برخوردار احمدآبادی **

چکیده

پژوهش حاضر با هدف واکاوی تقلب در بین دانش آموزان و دانشجویان در امتحانات مجازی انجام شد. تحقیق حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش توصیفی و از نوع مطالعات زمینه یابی و پس رویدادی است. جامعه پژوهش، دانش آموزان دوره متوسطه (با تعداد ۱۳۷۰ نفر) و دانشجویان دوره کارشناسی شهر اردکان (با تعداد ۱۱۳۰ نفر) بود که به روش نمونه گیری دواطلبانه ۲۲۰ دانش آموز دوره متوسطه و ۲۳۶ دانشجوی دوره کارشناسی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه های نگرش به تقلب (روایی صوری مناسب و ضریب پایایی ۰/۸۹) و شیوه های تقلب در امتحان (روایی صوری مناسب و ضریب پایایی ۰/۷۸) و برای تجزیه و تحلیل داده ها نیز از آزمون t گروه های مستقل استفاده شد. نتایج نشان داد کووید-۱۹ میزان و نگرش دانش آموزان و دانشجویان به تقلب در امتحانات را افزایش داده است. همچنین میانگین نمرات دانشجویان در میزان و نگرش به تقلب به طور معنی داری از دانش آموزان بیشتر بود ($P < ۰/۰۰۱$). با توجه به افزایش تقلب در امتحانات مجازی در پاندمی کووید-۱۹ ضرورت دارد از روش های کارآمد ارزشیابی در امتحانات مجازی مدارس و دانشگاه ها استفاده شود.

واژگان کلیدی

پاندمی کووید-۱۹، تقلب، نگرش به تقلب، امتحانات مجازی

* دکتری روانشناسی، سازمان آموزش و پرورش، اردکان، یزد، ایران Mahdi_shomali@yahoo.com

** کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه پیام نور، واحد میبد، یزد، ایران Atefe8449@gmail.com

نویسنده مسؤول یا طرف مکاتبه: مهدی شمالی احمدآبادی

مقدمه

از زمانی که کروناویروس^۱ ۲۰۱۹ به عنوان یک ویروس همه گیر جهانی اعلام شد، دولت ها در سراسر جهان (و از جمله ایران) اقدامات سختگیرانه ای را برای مهار شیوع و تعداد مرگ و میر بیماری ناشی از این ویروس یعنی کووید-۱۹ انجام داده اند (Fawaz & Samaha, 2021). تعطیلی مدارس و دانشگاه ها و همچنین تغییر در شیوه آموزش از جمله این محدودیت ها بود (Shomali & Barkhordari, 2021). اگرچه آموزش های مجازی در مدارس و دانشگاه ها نتایج ارزنده ای نیز به دنبال داشته اما نباید مشکلات و چالش های آن را نیز نادیده گرفت (Azizi & hoseinnejad, 2021). بررسی ها نشان می دهد که آموزش های مجازی سختی های زیادی را برای دانش آموزان، دانشجویان و آموزش دهندگان ایجاد کرده است (Al Yakin, Obaid, Muthmainnah, Mahdawi & Al-Barzinji, 2022). در میان همه مشکلات مربوط به آموزش های مجازی، اندازه گیری عملکرد دانش آموزان و دانشجویان به یکی از دغدغه های اصلی تبدیل و نگرانی های زیادی برای آن ایجاد شد (Bilen & Matros, 2021).

تقلب در امتحان، نوعی فریبکاری است که در آن افراد تلاش می کنند تا فعالیت های تحصیلی دیگران را برای خود رقم بزنند؛ بنابراین تقلب زیر مجموعه نادرستی تحصیلی (Jensen, Arnett, Feldman & Cauffman, 2002) و گاهی نیز مترادف با آن تلقی می شود (Cizek, 2004). تقلب در امتحان پدیده شایعی است که نظام های آموزشی دنیا از سالیان گذشته تاکنون با آن مواجه بوده و برای آن هزینه های زیادی را متحمل شده اند (Bahrami, Hassanzade, Zandi, Erami & Kheyzaran, 2015). علی رغم آنکه تقلب اقدامی غیراخلاقی و خودخواهانه است اما به نظر می رسد که یکی از واقعیت های موجود در بسیاری از نهادهای آموزشی در دنیای کنونی است (Murdock & Anderman, 2006). از زمان وقوع پاندمی کووید-۱۹ نظارت در بسیاری از موقعیت ها بسیار دشوار و گاهی غیرممکن شد (Du, Song, An, An, Bogart & Sakr, 2022). آزمون های مجازی بدون نظارتی که در آزمون های حضوری انجام می شوند، برگزار می شوند. این شرایط به این معنی است که دانش آموزان و دانشجویان می توانند به طور بالقوه از یادداشت ها، جستجوی اینترنتی و هر کمک دیگری برای پاسخ به سؤالات امتحانی خود استفاده کنند. علاوه بر این، آنها می توانند از طریق کنفرانس تلفنی (یا روش های دیگر) ارتباط برقرار کنند و در طول امتحانات خود با یکدیگر همکاری کنند (Comas-Forgas, Lancaster, Calvo-Sastre & Sureda-Negre, 2021).

سیستم های آموزشی تلاش ها و امکانات زیادی را برای جلوگیری و یا کاهش این آسیب یادگیری به کار گرفته اند اما تاکنون موفقیت کاملی در این مسیر رخ نداده است (Tarigan, Nadlifatin

۱. coronavirus

۲. COVID-19

(Subriadi, 2021). از جهتی با توجه به عدم آمادگی مدارس و آموزش عالی برای پیش‌بینی آزمون‌های مجازی و مداخله موثر در آن، اقدام قابل توجهی در خصوص کاهش تقلب در آزمون‌های مجازی صورت نگرفته و اقدامات انجام شده نیز کارایی لازم را نداشته‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهد از آنجایی که مراقبت خاص انسانی در امتحانات مجازی وجود ندارد، احتمال تقلب در این آزمون‌ها زیاد است (Masud et al., 2022). به طوری که بر اساس گزارشات منتشر شده، تقلب در امتحانات مجازی افزایش یافته است. برای مثال میزان سرچ گوگل در زمان امتحانات مجازی به طور چشمگیری افزایش یافته است (Fawaz & Samaha, 2021). بسیاری از مدارس و دانشگاه‌ها نیز تقلب گسترده را در امتحانات مجازی گزارش کردند (Balderas & Caballero-Hernández, 2020; Bilen & Matros, 2021; Hill, Mason & Dunn, 2021; Jadi, 2021).

همچنین به منظور کاهش تقلب در امتحانات مجازی از ابزارهای مختلفی چون ضبط فیلم و صدا، آزمون شفاهی تصویری و طرح سوالات مجزا برای هر فرد نیز استفاده شد (Fawaz & Samaha, 2021)؛ اما زمان‌بر بودن این روش‌ها بخصوص در کلاس‌های پرجمعیت کارایی این روش‌ها را با تردید روبرو کرد. همچنین اگرچه برخی از کشورها نیز تجربه ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی و نرم افزارهای کاوشگر را داشتند، اما این روش‌ها نیز محدودیت‌های زیادی چون عدم دسترسی همه مراکز آموزشی به آن و عدم کارایی لازم را به دنبال داشتند (Masud et al., 2022).

از آنجاکه به نظر می‌رسد مدارس و دانشگاه‌ها آموزش‌های الکترونیکی را در دوران پسا کرونا نیز ادامه خواهند داد، بنابراین شناسایی ابعاد مختلف تقلب در آزمون‌های مجازی می‌تواند اهمیت زیادی داشته باشد. مسأله دیگری که در این مطالعه بر آن تاکید می‌شود تغییر رویه‌ای دانش آموزان و دانشجویان در پاندمی کووید-۱۹ داشته و افزایش تقلب در امتحانات در آن‌ها ممکن است به تقلب در امتحان‌های حضوری (در صورت حضوری شدن آموزش‌ها) منجر شده و یافتن نمرات تحصیلی (با توجه به دشواری تقلب در امتحانات حضوری) را در پی داشته باشد. مسأله دیگری که باید مورد توجه قرارگیرد تفاوت احتمالی دانشجویان و دانش آموزان در روش‌های تقلب است که می‌تواند در تدوین برنامه‌های نظارتی مهم باشد. از این رو پژوهش حاضر با هدف واکاوی تقلب در بین دانش آموزان و دانشجویان در امتحانات مجازی ۱۹ انجام و سه سوال اصلی مطرح شد.

سوال اول: آیا آزمون‌های مجازی در پاندمی کووید-۱۹ میزان تقلب در امتحانات دانش آموزان و دانشجویان را تغییر داده است؟

سوال دوم: وضعیت دانش آموزان و دانشجویان در استفاده از شیوه‌های تقلب در آزمون‌های مجازی چگونه است؟

سوال سوم: آیا بین میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش‌آموزان و دانشجویان در پاندمی کووید-۱۹ تفاوت وجود دارد؟

روش

تحقیق حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش توصیفی و از نوع مطالعات زمینه‌یابی و پس‌رویدادی است. جامعه پژوهش حاضر مشتمل بر تمامی دانش‌آموزان دوره متوسطه مدارس دولتی، نمونه، تیزهوشان و غیرانتفاعی (با تعداد ۱۳۷۰ نفر) و دانشجویان دولتی، آزاد و پیام‌نور (با تعداد ۱۱۳۰ نفر) شهر اردکان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری داوطلبانه ۲۲۰ دانش‌آموز دوره دوم متوسطه و ۲۳۶ دانشجوی دوره کارشناسی در پژوهش شرکت کردند. معیارهای ورود به پژوهش تحصیل در مدارس دوره متوسطه و یا دانشگاه‌های شهر اردکان و تمایل برای شرکت در پژوهش و ملاک‌های خروج از پژوهش نیز عدم دقت در تکمیل پرسشنامه‌ها بود. شیوه اجرای پژوهش بدین صورت بود که در ابتدا ابزارهای پژوهش که در سه بخش دموگرافیک، نگرش به تقلب و شیوه‌های تقلب در امتحان و بصورت الکترونیک طراحی شد در گروه‌های مجازی دانش‌آموزان و دانشجویان انتشار یافت. در مجموع ۱۰۴۹ نفر پرسشنامه‌ها را رؤیت و ۵۶۷ نفر به سوالات پاسخ داده بودند. لینک پژوهش به گونه‌ای طراحی شده بود که در ابتدا پاسخ‌دهنده با سوال «از زمان شیوع کرونا در آزمون‌های آنلاین تقلب کرده‌اید؟» مواجه می‌شد. چنانچه پاسخ آزمودنی به این سوال خیر بود از پژوهش خارج می‌شد. همچنین در ابتدای سوالات و در جهت جلوگیری از حساسیت پاسخ‌دهندگان به پاسخ‌دهی، علاوه بر ایجاد اطمینان از محرمانه بودن پاسخ‌ها، این توضیح داده شد که تقلب در امتحانات مجازی در کل دنیا افزایش یافته است و پژوهش‌های مشابهی نیز در کشورهای مختلف انجام شده است. همچنین پرسشنامه‌ها بی‌نام و بر اساس یک کد تصادفی ثبت می‌شد.

پرسشنامه نگرش به تقلب: این پرسشنامه برگرفته توسط (Feli et al., 2014) است که منظور سنجش نگرش به تقلب طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۱ سوال بوده و بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) به سنجش نگرش به تقلب می‌پردازد. سوالات ۱-۴-۵-۶-۸ بدین صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. در پژوهش (Feli et al., 2014) روایی صوری و ملاکی پرسشنامه را مناسب و ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۸۹ گزارش کردند که نشان‌دهند روایی و پایایی مناسب این ابزار است. در مطالعه حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۳ بدست آمد.

پرسشنامه شیوه‌های تقلب در امتحان: این پرسشنامه اقتباسی است از پرسشنامه روش‌های تقلب در امتحان که در پژوهش (Rostami et al., 2014) مورد استفاده قرار گرفته است. پرسشنامه

در طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از اصلاً (۱) تا همیشه (۴)، تنظیم شده است. (Rostami et al., 2014) روایی صوری پرسشنامه را با استفاده نظر خبرگان بررسی و مطلوب گزارش کردند. همچنین پایایی پرسشنامه در مطالعه مذکور با استفاده از آلفای کرونباخ ارزیابی و ۰/۷۸ گزارش شد. در مطالعه حاضر ابتدا سوالات مربوط به تقلب در امتحانات حضوری حذف و سپس تغییراتی در محتوای سوالات بر اساس امتحانات مجازی در پاندمی کووید-۱۹ انجام شد. روایی صوری پرسشنامه توسط ۴ نفر از خبرگان دانشگاهی تأیید شد. همچنین پایایی پرسشنامه در مطالعه حاضر با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۱۴ بدست آمد. ۴۵۶ داده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (روش t گروه‌های مستقل) و با بهره‌گیری از نرم‌افزار SPSS 26 و در سطح معنی‌داری ($\alpha=0/05$) تحلیل شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۲۰ دانش‌آموز شرکت‌کننده در پژوهش، ۱۵۸ نفر (۷۱/۸ درصد) دختر و ۶۲ نفر (۲۸/۲) پسر و همچنین از مجموع ۲۳۶ دانشجوی شرکت‌کننده در پژوهش نیز ۱۴۸ نفر (۶۲/۷ درصد) دختر و ۸۸ نفر (۳۷/۳) پسر بودند. سوال اول: آیا آموزش مجازی در پاندمی کووید-۱۹ میزان تقلب در امتحانات دانش‌آموزان و دانشجویان را تغییر داده است؟ در جدول ۱، وضعیت تقلب در امتحانات مجازی در دانش‌آموزان و دانشجویان به تفکیک جنسیت اختصاص ارائه شده است.

جدول ۱. وضعیت تقلب در امتحانات مجازی در دانش‌آموزان و دانشجویان به تفکیک جنسیت

متغیر	وضعیت تقلب در مقایسه با قبل از پاندمی کووید-۱۹		دانش‌آموزان	دانشجویان
جنسیت	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
دختر	کمتر شده	۲۶	۱۶/۵	۲۰
	بدون تغییر مانده	۳۶	۲۲/۸۸	۱۲
	کمی بیشتر شده	۶۴	۴۰/۵	۸۸
				۱۳/۵
				۸/۱
				۵۹/۵

خیلی بیشتر شده	۱۴	۸/۹	۱۲	۸/۱
در همه امتحانات تقلب کردم	۱۸	۱۱/۴	۱۶	۱۰/۸
کل	۱۵۸	۱۰۰/۰	۱۴۸	۱۰۰/۰
کمتر شده	۱۲	۱۹/۴	۴	۴/۵
بدون تغییر مانده	۴	۶/۵	۱۶	۱۸/۲
کمی بیشتر شده	۲۸	۴۵/۲	۳۶	۴۰/۹
خیلی بیشتر شده	۶	۹/۷	۸	۹/۱
در همه امتحانات تقلب کردم	۱۲	۱۹/۴	۲۴	۲۷/۳
کل	۶۲	۱۰۰/۰	۸۸	۱۰۰/۰

پسر

بر اساس یافته‌های جدول ۱، در پاندمی کووید-۱۹ دانش‌آموزان و دانشجویان به میزان بیشتری در مقایسه با قبل از پاندمی در امتحانات خود تقلب کرده‌اند.
سوال دوم: وضعیت دانش‌آموزان و دانشجویان در استفاده از شیوه‌های تقلب در آزمون‌های مجازی چگونه است؟
در جدول ۲ وضعیت دانش‌آموزان و دانشجویان در استفاده از شیوه‌های تقلب در آزمون‌های مجازی به تفکیک ارائه شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۲. وضعیت دانش‌آموزان و دانشجویان در استفاده از شیوه‌های تقلب در آزمون‌های مجازی به تفکیک

ردیف	گویه	گروه	هرگز	گاهی	خیلی	همیشه
۱	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از سرچ در گوگل برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟	دانش‌آموزان	۵۴	۶۲	۷۶	۲۸
		دانشجویان	۸۰	۳۲	۶۰	۶۴
			۳۳/۹	۱۳/۶	۲۵/۴	۲۷/۱
۲	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از تماس تلفنی برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟	دانش‌آموزان	۱۳۲	۴۸	۲۶	۱۴
		دانشجویان	۱۴۸	۵۲	۲۰	۱۶
			۶۲/۷	۲۲/۰	۸/۵	۶/۸
۳	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از شبکه‌های مجازی برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟	دانش‌آموزان	۱۱۸	۴۴	۳۸	۲۰
		دانشجویان	۸۰	۵۲	۵۲	۵۲
			۳۳/۹	۲۲/۰	۲۲/۰	۲۲/۰
۴	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از جزوه و کتاب درسی برای تقلب در	دانش‌آموزان	۱۶	۳۴	۹۴	۷۶
		دانشجویان	۷/۳	۱۵/۵	۴۲/۷	۳۴/۵

۱۱۲	۹۶	۱۲	۱۶	دانشجویان	آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۴۷/۵	۴۰/۷	۵/۱	۶/۸		
۴	۲	۶	۲۰۸	دانش آموزان	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از خرید جواب‌ها برای امتحان برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۱/۸	۰/۹	۲/۷	۹۴/۵		
۸	۴	۲۴	۲۰۰	دانشجویان	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون به کارگیری فرد دیگر برای امتحان برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۳/۴	۱/۷	۱۰/۲	۸۴/۷		
۸	۱۶	۱۲	۱۸۴	دانش آموزان	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون به کارگیری فرد دیگر برای امتحان برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۳/۶	۷/۳	۵/۵	۸۳/۶		
۱۶	۱۶	۲۴	۱۸۰	دانشجویان	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از امتحان گروهی برای امتحان برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۶/۸	۶/۸	۱۰/۲	۷۶/۳		
۳۰	۴۸	۳۶	۱۰۶	دانش آموزان	از زمان شیوع کرونا آیا تاکنون از امتحان گروهی برای امتحان برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اید؟
۱۳/۶	۲۱/۸	۱۶/۴	۴۸/۲		
۶۴	۴۰	۳۲	۱۰۰	دانشجویان	
۲۷/۱	۱۶/۹	۱۳/۶	۴۲/۴		

بر اساس یافته‌های جدول ۲، ۷۷/۲ درصد (۴۲/۷ درصد خیلی و ۳۴/۵ درصد همیشه) از دانش آموزان و ۸۸/۲ درصد (۴۰/۷ درصد خیلی و ۴۷/۵ درصد همیشه) از دانشجویان در بیشتر

موارد از جزوه و کتاب درسی برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اند. در خصوص سرچ در گوگل نیز ۵۳/۴ درصد (۴۰/۷ درصد خیلی و ۱۲/۷ درصد همیشه) از دانش آموزان و ۵۲/۵ درصد (۲۵/۴ درصد خیلی و ۲۷/۱ درصد همیشه) از دانشجویان اذعان داشتند که از این روش در برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اند. همچنین ۳۵/۴ درصد (۲۱/۸ درصد خیلی و ۱۳/۶ درصد همیشه) از دانش آموزان و ۴۴/۰ درصد (۱۶/۹ درصد خیلی و ۲۷/۱ درصد همیشه) از دانشجویان نیز گزارش کردند که از امتحان گروهی برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کرده‌اند. بنابراین جزوه و کتاب درسی، سرچ در گوگل، شبکه‌های مجازی و امتحان گروهی بیشترین تکرار را در تقلب در آزمون‌های مجازی داشته است.

سوال سوم: آیا بین میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش آموزان و دانشجویان در پاندمی کووید-۱۹ تفاوت وجود دارد؟

برای پاسخ به چهارمین سوال پژوهش، میانگین میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش آموزان و دانشجویان از آزمون t مستقل مقایسه شد. پیش از تحلیل داده‌ها، پیش فرض‌های این آزمون بررسی شد. از آنجا که پس از رعایت پیش فرض مقیاس فاصله‌ای یا نسبی متغیرها، نرمال بودن توزیع داده‌ها از مهمترین پیش فرض‌های آزمون t مستقل است، از شاخص کجی و کشیدگی نمرات جهت بررسی فرض نرمال بودن استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیر	گروه	کجی	انحراف معیار کجی	کشیدگی	انحراف معیار کشیدگی
میزان تقلب	دانش آموزان	-۰/۰۱	۰/۴۸	-۰/۲۰	۰/۹۴
	دانشجویان	۰/۳۵	۰/۴۸	۱/۲۳	۰/۹۴
نگرش به تقلب	دانش آموزان	۰/۱۴	۰/۲۳	-۰/۱۰	۰/۴۷
	دانشجویان	-۰/۳۶	۰/۲۳	-۰/۶۴	۰/۴۷

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که وضعیت کجی و کشیدگی نمرات در محدوده مجاز ۲ تا ۲- بوده و فرض نرمال بودن همه متغیرهای پژوهش به درستی رعایت شده است. نتایج آزمون t مستقل در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. مقایسه میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش‌آموزان و دانشجویان

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	اختلاف t	Sig.
میزان تقلب	دانش‌آموزان	۱۳/۲۸	۳/۶۲	-۳/۸۱	۰/۰۰۱
	دانشجویان	۱۴/۶۲	۴/۵۴		
نگرش به تقلب	دانش‌آموزان	۲۹/۹۸	۴/۶۶	-۳/۴۷	۰/۰۰۱
	دانشجویان	۳۱/۷۶	۵/۲۷		

بر اساس یافته‌های جدول ۴ و آزمون t مستقل، میانگین نمرات دانشجویان در میزان تقلب نگرش به تقلب به طور معنی‌داری بیشتر از دانش‌آموزان است ($P < 0/001$).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نگرش و میزان تقلب در امتحانات مجازی و مقایسه آن در دانش‌آموزان دوره متوسطه و دانشجویان دوره کارشناسی انجام شد. نتایج نشان داد آزمون‌های مجازی در پاندمی کووید-۱۹ نگرش و میزان تقلب در دانش‌آموزان و دانشجویان را در امتحانات مجازی افزایش داده است.

در پاسخ به اولین سوال پژوهش مبنی بر اینکه آیا آزمون‌های مجازی در کووید-۱۹ میزان تقلب در امتحانات را دانش‌آموزان و دانشجویان تغییر داده است؟ نتایج نشان داد که در آزمون‌های مجازی پاندمی کووید-۱۹ هم دانش‌آموزان و هم دانشجویان به میزان بیشتری در مقایسه با قبل از آن در امتحانات خود تقلب کرده‌اند. نتایج بدست آمده با نتایج سایر مطالعات همسوست (Balderas & Caballero-Hernández, 2020; Bilen & Matros, 2021; Hill, Mason & Dunn, 2021; Jadi, 2021). این محققان نیز گزارش کردند که پاندمی کووید-۱۹ میزان تقلب را در امتحانات مجازی را افزایش و نگرش به تقلب را بیشتر کرده است. در توضیح یافته‌های این بخش می‌توان گفت عدم ابزارهای لازم برای نظارت بر عملکرد دانش‌آموزان و دانشجویان در امتحانات مجازی می‌تواند زمینه لازم را برای تقلب در امتحانات فراهم سازد. با توجه به اینکه

دانش‌آموزان و دانشجویان می‌دانند که حتی با تلاش کمتر نیز می‌توانند با استفاده از ابزارهای تقلب نتیجه لازم را بدست آورند، به جای تمرکز بر مطالعه کافی برا تقلب تمرکز می‌کنند. از سوی دیگر از آنجا که تعداد زیادی از دانش‌آموزان و دانشجویان در امتحانات مجازی تقلب می‌کنند، ممکن است سبب شود تا آزمون‌شوندگان بر سر تقلب بیشتر و یا استفاده از شیوه‌های خلاقانه تقلب با یکدیگر رقابت کنند. این موارد می‌تواند نگرش آنها را به تقلب را تسهیل و میزان آن را افزایش دهد.

در پاسخ به دومین سوال پژوهش مبنی بر اینکه وضعیت دانش‌آموزان و دانشجویان در استفاده از شیوه‌های تقلب در آزمون‌های مجازی چگونه است؟ نتایج نشان داد که دانش‌آموزان و دانشجویان بیشتر از جزوه و کتاب درسی برای تقلب در آزمون‌های مجازی استفاده کردند. بر اساس یافته‌های این بخش استفاده از جزوات و مراجعه به کتب درسی بیشترین طرفدار را در بین دانش‌آموزان و دانشجویان داشته است. تبیین یافته‌های این بخش را می‌توان اینگونه بیان کرد که استفاده از جزوات و مراجعه به کتب درسی اطمینان‌رانی بیشتری را برای دانش‌آموزان و دانشجویان به همراه دارد. چرا که روش‌هایی چون تقلب گروهی می‌تواند این نگرانی را به دنبال داشته باشد که شاید معلمان و یا اساتید توسط یکی از اعضای گروه با هدف حذف رقیب از محتوای تقلب گروهی آگاه شوند. از سوی دیگر معلمان و یا اساتید اغلب سوالات خود را از مطالب کلاسی طرح می‌کنند. از اینرو جزوات و کتب درسی، منابع مطمئن‌تری برای تقلب خواهند بود. این یافته‌ها نشان می‌دهد که هم دانش‌آموزان و هم دانشجویان روش امن و کم هزینه‌تر استفاده از جزوات و کتب درسی را به سایر روش‌ها ترجیح داده‌اند.

در پاسخ به سومین سوال پژوهش مبنی بر اینکه آیا بین میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش‌آموزان و دانشجویان در پاندمی کووید-۱۹ تفاوت وجود دارد؟ نتایج نشان داد که بین میزان تقلب در آزمون‌های مجازی و نگرش به آن در دانش‌آموزان و دانشجویان در پاندمی کووید-۱۹ تفاوت معنی‌داری وجود داشته و میانگین نمرات دانشجویان در میزان و نگرش به تقلب به طور معنی‌داری بیشتر بوده است ($P < 0/001$). این مسأله قابل پیش‌بینی بود چرا که دانشجویان در مقایسه با دانش‌آموزان استقلال بیشتر در امتحان دارند در حالی که امتحان دانش‌آموزان ممکن است بیشتر تحت نظارت والدین باشد. از سوی دیگر دانشجویان در مقایسه با دانش‌آموزان مهارت بیشتری را برای استفاده از شیوه‌های تقلب در امتحانات مجازی دارند و این مسأله باعث می‌شود تا راحت‌تر در امتحانات مجازی تقلب کنند. به طور کلی نتایج نشان داد که آزمون‌های مجازی کووید-۱۹، میزان و نگرش دانش‌آموزان و دانشجویان به تقلب در امتحانات را افزایش داده است و این مسأله ضرورت توجه بیشتر به استفاده از روش‌های کارآمد ارزشیابی در امتحانات مجازی مدارس و دانشگاه‌ها را نشان می‌دهد. از جمله مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به استفاده از پرسشنامه به عنوان تنها ابزار پژوهش، توزیع برخط ابزار پژوهش

(که باعث کاهش نظارت پژوهشگر می‌شود)، نگرانی احتمالی برخی از پاسخ‌دهندگان از پیامدهای احتمالی خوداظهاری در خصوص تقلب و محدود کردن جامعه پژوهش به دانش‌آموزان و دانشجویان شهرستان اردکان اشاره کرد. بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود با توجه به لزوم استفاده از تکنولوژی‌های جدید مانند آموزش‌های مجازی در دوران پسا کرونا، مدارس و دانشگاه‌ها با بهبود زیرساخت‌های آموزشی خود تمهیداتی را در جهت کاهش مشکلات این آموزش‌ها از جمله تقلب در امتحان در نظر گیرند. استفاده از تکنولوژی هوش مصنوعی برای کاهش احتمال تقلب در آزمون‌های مجازی نیز پیشنهاد می‌شود.

تشکر و قدردانی: بدینوسیله از همکاری کلیه دانش‌آموزان و دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

حمایت مالی: این پژوهش با هزینه شخصی اجرا شده و از حمایت مالی سازمان یا نهاد خاصی برخوردار نبوده است.



References

- Al Yakin, A., Obaid, A. J., Muthmainnah, R. S. A., Mahdawi, H. A. K., & Al-Barzinji, S. M. (2022). Bringing Technology into The Classroom Amid Covid 19, Challenge and opportunity. *Journal of Positive School Psychology*, 6(2), 1043-1052.
- Azizi, Z., hosein nejad, H. (2021). Opportunities and Threats of Virtual Learning in the Corona Pandemic Era: A Phenomenological Study. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 12(46), 153-173.(in Persian).
- Bahrami, M., Hassanzade, M., Zandi, Z., Erami, E., & Kheyzaran, M. (2015). Student's attitude about cheating and its confronting strategies. *Education Strategies in Medical Sciences*, 8(2), 99-104. (in Persian).
- Balderas, A., & Caballero-Hernández, J. A. (2020). Analysis of learning records to detect student cheating on online exams: Case study during COVID-19 pandemic. In *Eighth international conference on technological ecosystems for enhancing multiculturalism* (pp. 752-757).
- Bilen, E., & Matros, A. (2021). Online cheating amid COVID-19. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 182, 196-211.
- Cizek, G. J. (2004). Cheating in academics. *Encyclopedia of applied psychology*, 1, 307.
- Comas-Forgas, R., Lancaster, T., Calvo-Sastre, A., & Sureda-Negre, J. (2021). Exam cheating and academic integrity breaches during the COVID-19 pandemic: An analysis of internet search activity in Spain. *Heliyon*, 7(10), e08233.
- Du, J., Song, Y., An, M., An, M., Bogart, C., & Sakr, M. (2022). Cheating Detection in Online Assessments via Timeline Analysis. In *Proceedings of the 53rd ACM Technical Symposium on Computer Science Education V. 1* (pp. 98-104).
- Fawaz, M., & Samaha, A. (2021). E-learning: Depression, anxiety, and stress symptomatology among Lebanese university students during COVID-19 quarantine. In *Nursing forum* (Vol. 56, No. 1, pp. 52-57).
- Feli, S., Safar, P. S., & Rasouliazar, S. (2014). Effective Factors On Students' cheating behaviors On Exams: A Case Study Of Gorgan Islamic Azad University.
- Hill, G., Mason, J., & Dunn, A. (2021). Contract cheating: an increasing challenge for global academic community arising from COVID-19. *Research and practice in technology enhanced learning*, 16(1), 1-20.
- Jadi, A. (2021). New Detection Cheating Method of Online-Exams during COVID-19 Pandemic. *International Journal of Computer Science & Network Security*, 21(4), 123-130.
- Jensen, L. A., Arnett, J. J., Feldman, S. S., & Cauffman, E. (2002). It's wrong, but everybody does it: Academic dishonesty among high school and college students. *Contemporary educational psychology*, 27(2), 209-228.

- Masud, M. M., Hayawi, K., Mathew, S. S., Michael, T., & El Barachi, M. (2022, February). Smart Online Exam Proctoring Assist for Cheating Detection. In *International Conference on Advanced Data Mining and Applications* (pp. 118-132). Springer, Cham.
- Murdock, T. B., & Anderman, E. M. (2006). Motivational perspectives on student cheating: Toward an integrated model of academic dishonesty. *Educational psychologist, 41*(3), 129-145.
- Rostami, F., Zarafshani, K., Saadvandi, M. (2014). Analysis of Conventional Cheating Methods among Students and Apply Some Methods to Manage and Control This Syndrome: A Case of Agricultural Students at Razi University. *Higher Education Letter, 7*(25), 129-144.
- Shomali ahmadabadi, M., barkhordari ahmadabadi, A. (2021). The Effectiveness of Virtual Happiness Training With a choice Theory on Hope and Anxiety Covid-19 of Female Teachers in Coronavirus Epidemic. *Information and Communication Technology in Educational Sciences, 11*(44), 47-65. (in Persian).
- Tarigan, R. N., Nadlifatin, R., & Subriadi, A. P. (2021). Academic Dishonesty (Cheating) In Online Examination: A Literature Review. In *2021 International Conference on Computer Science, Information Technology, and Electrical Engineering (ICOMITEE)* (pp. 148-153). IEEE.

